

نقش دانشگاه در توسعه فرهنگی و اجتماعی از جنبه آموزش شهروندی، تأثیر آموزش آن بر میزان آگاهی شهروندان از حقوق خود و نیم نگاهی به دیدگاه منابع اسلامی

سینا فیضی^{۱*}، پیام احمدیان^۲، محمد سعید مطاعی^۳، ساجد زارعی^۴

۱،۲،۳،۴ کارشناس علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان کرمانشاه

(sinafeizi313@yahoo.com)

چکیده

در باب فلسفه اغلب ما تصور می‌کنیم که جز عملی بودن همه چیز هست. فلسفه تعلیم و تربیت مسرت بار کردن زندگی است. مراد از مسرت خوشی‌های معنوی و پایدار است. کار معلمی نیز معماری فکر و ذهن انسانی است که ساختارهای ذهن و ساختارهای عملی انسان را می‌سازد. معلم و استاد با آگاهی از روش‌های صحیح تفکر و پژوهش و کاربرد آنها در زندگی عملی سبب خوشبختی علمی و معنوی مردم می‌گردند. شادابی و مسرت چنین تلاش‌هایی، بی‌حد و حصر بوده و همچنین سرچشمه جاودانی در عوالم گوناگون روح و جسم و احساس و خاطره می‌معلم و متعلم جریان می‌یابد. بدین جهت فلسفه تعلیم و تربیت مسرت بار کردن زندگی است. مسرتی که صاحبان آن سختی هر تلاشی را به سبب آن فرح دل انگیز تحمل می‌کنند. آموزش و پرورش در جوامع امروزی به عنوان کلیدی‌ترین نهاد آموزشی در جهت توسعه همه جانبه به شمار می‌رود. چرا که در پرتو آموزش است که انسان‌ها متحول می‌شوند. بر پایه نظام آموزشی و تربیتی یک جامعه است که نظم و انضباط اجتماعی حالت نهادهای به خود می‌گیرد و عامه مردم به طرف فرهنگ ترقی و توسعه حرکت می‌کنند.

واژگان کلیدی: حقوق شهروندی، مهارت‌های شهروندی، جهانی شدن، عصر ارتباطات.

۱- مقدمه

هرچند مقوله‌هایی از جمله شهروند، فرهنگ شهروندی و حقوق شهروندی در ادبیات حقوقی، سیاسی و جامعه‌شناسی ایران واژه‌هایی جدید به شمار می‌آیند ولی از نظر مفهومی کاملاً شناخته شده هستند. شهروند که تحت اقتدار و حمایت یک حکومت قرار دارد، برخوردار از مجموعه‌ای از حقوق اساسی انسان است. امروزه این اندیشه و اعتقاد وجود دارد که افراد به منزله شهروند، همچنان که حقوق و آزادی‌هایی دارند که حکومت مکلف است از آنها حمایت کند، تکالیف و مسئولیت‌هایی نیز در قبال حکومت دارند. بنابراین برای توسعه فرهنگ شهروندی و تبیین، تضمین و حفظ حقوق شهروندی، ابتدا باید حقوق شهروندی را در متن جامعه و قوانین شناسایی کرد. حقوق شهروندی مجموعه‌ای از وظایف و مسئولیت‌های شهروندان در قبال یکدیگر، شهر و دولت یا قوای حاکم و مملکت و همچنین حقوق و امتیازاتی که وظیفه تامین آن حقوق بر عهده مدیران شهری (شهرداری)، دولت یا به طور کلی قوای حاکم است. به مجموعه این حقوق و مسئولیت‌ها «حقوق شهروندی» اطلاق می‌شود. بسیاری از حقوقدان‌ها معتقدند مهم‌ترین اقدام برای تحقق حقوق شهروندان ارائه یک طرح بومی ریشه حقوق الهی و طبیعی متناسب با فرهنگ دینی و بومی ایرانی است تا حداکثر حقوق شهروندان تامین و تلاش برای صیانت از حقوق بشر انجام شود.

از جمله سنت‌های حاکم بر زندگی انسان‌ها که عامل دوام و بقای نسل بوده و از سوی همه قوانین بشری نیز پذیرفته شده است، ازدواج و تشکیل خانواده است. اهمیت خانواده از بعد فردی و اجتماعی و تأثیرگذاری آن بر جامعه به حدی است که قانونگذار در اصل ۱۰ قانون اساسی، آن را واحد بنیادی جامعه اسلامی دانسته است زیرا چنانچه خانواده را اجتماعی مرکب از پدر، مادر و فرزندان بدانیم که با رشته‌های عاطفی به یکدیگر پیوسته‌اند، هر اندازه که استحکام این رشته‌ها قوی‌تر باشد ارتباط افراد خانواده با یکدیگر و رابطه این گروه با جامعه عمیق‌تر خواهد بود و برعکس هر قدر میزان این رابطه عاطفی، متزلزل‌تر و ضعیف‌تر شود،